

Onkologické skriningové programy

Mária Rečková
Národný onkologický inštitút

TK, Euromelanoma Day 4.5.2022

Onkologický skríning

- Sekundárna prevencia
- Dôležitá je existencia testu s nízkou falošnou pozitivitou, či negativitou, jeho jednoduchosť a možnosť celoplošného uplatnenia, význam záchytu onkologického ochorenia v skorom štádiu z hľadiska prognózy
- V r. 2003 EK odporučila zavedenie skríningových programov – KRCA, karcinóm prsníka, karcinóm krčka maternice
- Na Slovensku boli postupne zavedené od januára 2019

Onkologický skríning

- Význam: celoplošný, v danej populácii, organizovaný, štátom kontrolovaný, monitorovaný, vyhodnocovaný a priebežne podľa potreby aktualizovaný skríningový program - možnosť znížiť mortalitu a incidenciu tzv. invazívnych foriem¹
- Dobrá organizácia vedie tiež k redukcii finančných nákladov

¹EU Guidelines for Quality Assurance in CRC Screening and Diagnosis, European Commission, 2010

Nádory kože

- Rakovina kože – nemelanómové a melanómové nádory kože
- Nemelanómové nádory kože patria medzi najčastejšie diagnostikované nádory u žien aj u mužov, rozdeľujú sa na skvamocelulárny a bazocelulárny karcinóm, klinický problém v pokročilom štádiu,
- Malígny melanóm patrí medzi najagresívnejšie kožné nádory a napriek zlepšeným liečebným možnostiam sa 5-ročné prežívanie u pacientov v metastatickom štádiu udáva 30%, avšak v prípade včasného lokalizovaného štádia je 5-ročné prežívanie viac ako 90%.

Malígnny melanóm

- Podľa štúdie IARC (International Agency for Research on Cancer) publikovanej v časopise JAMA Dermatology sa predpokladá, že od roku 2020 do roku 2040 stúpne počet nových prípadov malígneho melanómu za rok o 50%, z 325 000 prípadov celosvetovo ročne v roku 2020 na vyše 500 000 prípadov celosvetovo ročne v roku 2040 a mortalita sa predpokladá že stúpne z 57 000 ročne v roku 2020 na takmer 100 000 prípadov v roku 2040.

Malígnny melanóm - skríning

- Zníženie mortality (úmrtnosti) na dané ochorenie je hlavným cieľom populačného skríningu
- Doteraz neexistuje dôkaz, že by celoplošný skríning pre malígnny melanóm dokázal znížiť mortalitu (úmrtnosť) na toto ochorenie, avšak existujú údaje z observačných štúdií, že skríning lekárom dokáže zachytiť tenšie (menej pokročilé) nádory ako samotní pacienti
- Možné nepriaznivé dôsledky skríningu je potenciál falošnej positivity vedúcej k nadvyšetrovaniu, vrátane biopsií, anxiety, kožným jazvám, ale aj finančným nákladom

Malígny melanóm skríning

Je možné zväžiť v populácii v zvýšenom riziku:

- Beloši vo veku nad 50 rokov
- Ľudia s počtom kožných névov nad 50 a/alebo prítomnosť veľkých (atypických/dysplastických) névov
- Osobná anamnéza kožného nádoru
- Imunosupresívny stav, vrátane chronického užívania imunosupresív, napr. u pacientov po orgánových transplantáciách
- Ľudia veľmi citliví na slnečné žiarenie, tzv. fenotyp ryšavých vlasov“ (napr. svetlá pokožka, ryšavé alebo blondávané vlasy, svetlé oči (zelené, svetlohnené, modré))
- Rodinná anamnéza malígneho melanómu u jedného, alebo viac prvostupňových príbuzných, alebo u viacerých druhostupňových príbuzných na jednej strane rodu (vysoké riziko majú tí ľudia, ktorí majú aspoň troch prvo-, alebo druhostupňových príbuzných s malígnym melanómom na jednej strane rodu)

Malígný melanóm - skríning

- U ľudí s vysokým rizikom MM je odporúčaný:
  - skríning celej kože á rok skúseným klinikom na identifikáciu MM
  - Edukácia samovyšetrovania a prevencie
- Pre všeobecnú populáciu, ktorá nepatrí medzi ľudí s vysokým rizikom MM nie je odporúčané rutinné vyšetovanie kože skúseným klinikom na identifikáciu MM, avšak dôležitá je edukácia ľudí/spoločnosti o príznakoch MM a možnostiach prevencie

Európsky kódex proti rakovine

- Európsky kódex proti rakovine prezentuje 12 prípadov ako redukovať riziko rakoviny
- Medzi odporúčania prevencie rakoviny kože patria:
  - vyhýbajte sa prílišnému slnečnému žiareniu, hlavne u detí,
  - používajte ochranné krémy,
  - nepoužívajte soláriá.

Osveta

KAŽDÝ ROK PRIBUDNE NA SLOVENSKU VIAC AKO 30 000 NOVÝCH PRÍPADOV ONKOLOGICKÝCH OCHORENÍ.

A NEMUSELO BY...

Zapojte sa do skríningu, môže Vám zachrániť život. Na Slovensku už prebiehajú tri skrínigové programy:

- [Skríning rakoviny hrubého čreva a konečníka](#)
- [Skríning rakoviny prsníka](#)
- [Skríning rakoviny krčka maternice](#)

[Viac info](#)

NÁRODNÝ
ONKOLOGICKÝ
INŠTITÚT

MINISTERSTVO
ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**Chodte
na skríning.**

Národný onkologický inštitút

www.noisk.sk

NÁRODNÝ
ONKOLOGICKÝ
INŠTITÚT

O nás

Národný onkologický register

Skríning

Pacient

Lekár

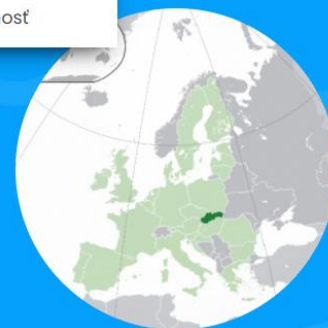
Sieť pracovísk

Odborná verejnosť

Laická verejnosť

*"Veda má svoj zmysel, ak sa
chápe ako cesta k pravde a
pravda ako dobro človeka."*

Ján Pavol II.

Ďakujem za pozornosť